

*Zde: „Na počátku bylo slovo!“ čtu. Ale jak dále? Nesnáž je hned tu.
Nelze mi slovo přec tak v úctě míti, musím to jinak přeložiti; ačli že duch mě řádně osvitil, stojí tu:
Pojem na počátku byl. Dobře si rozvaž první řádku, neukvapuj se na počátku!!*

Johann Wolfgang von Goethe, Faust¹

Vážené čtenářky, vážení čtenáři!

První číslo letošního ročníku je více tematicky rozmanité ve srovnání s minulými čísly, která jsme dedikovali některým specifičtějším námětům. I přesto, podíváme-li se blíže na seznam příspěvků, jistou shodu zde uvidíme, neboť ve čtyřech statích se autoři věnují významným osobnostem středoevropských dějin. Také další předkládané články reflektují zajímavé aspekty současného vnímání nejen právní historie, ale zároveň přispívají k jejich hlubšímu pochopení.

Úvodní stať pochází z pera I. Leraczyk (*Exempla in the Tenth Book of Correspondence Between Pliny the Younger an Emperor Trajan – Introductory Remarks*), a zaměřuje se na to, jakým způsobem autoři analyzované korespondence přistupují k otázce precedentů. Článek se soustřeďuje na všechny případy, kdy byl pojem *exemplum* použit *expressis verbis*, a na způsob, jakým na exempla Plinius Mladší a císař Traianus odkazovali. Navazující stať R. Selteneireicha (*Goethe – báseň i právo*) pojednává o působení J. W. Goetheho z hlediska právní vědy i praxe a jeho vztahu k dobovému chápání práva a jeho výkonu. Zároveň se zabývá i transformací práva do jeho uměleckých děl, zejména se zaměřuje na právní posouzení smlouvy mezi Faustem a Mefistofelem. Následně se pak M. Szabolcs a J. Sallai (*Finnish-Hungarian International Law Enforcement Cooperation Between the Two World Wars*) věnují zcela odlišnému období dějin, a to 20. století. Ve svém příspěvku mapují spolupráci mezi policejními sbory Maďarska a Finska v době od konce 1. světové války a následně i v meziválečném období. Navázání maďarsko-finských vztahů bylo usnadněno jazykovou příbuzností a skutečností, že policie obou zemí měla podobné úkoly a problémy. D. Hubený ve svém článku (*Spolek československých advokátů v zahraničí během druhé světové války*) zaměřuje svou pozornost na archivní materiály, které přibližují politické a právní postavení spolku československých advokátů v emigraci. Pozornost je věnována i spolupráci s československou exilovou vládou. P. Salák (*Mariano San Nicolò a Otakar Sommer pohledem /nejen/ jejich korespondence*) ve svém článku zpracovává korespondenci dochovanou v pozůstalosti prof. Otakara Sommera a prof. Miroslava Boháčka, která je uložena v Archivu Akademie věd ČR v Praze. Na základě těchto dopisů ukazuje, že

¹ GOETHE, J. W. von. *Faust*. Přel. FISCHER, O. V MKP 1. vyd. Praha: Městská knihovna v Praze, 2011, s. 47. [online]. Dostupné na: <<http://web2.mlp.cz/koweb/00/03/67/93/19/faust.pdf>>. [cit. 26. 01. 2023].

tradované názory o nekomunikaci mezi profesory Karlovy univerzity a Německé univerzity v Praze nejsou zcela pravdivé. Mezi českými a německými romanisty existovaly odborné a kolegiální kontakty, které v případě O. Sommera a prof. Mariana San Nicolò vyústily i v přátelství, dokonce i mezi jejich rodinami. I. Halász sleduje ve svém příspěvku životní osudy významného uherského a později maďarského právníka a univerzitního pedagoga Nándora Bernoláka (*Politik a právník Nándor Bernolák /1880–1951/*). Jeho život a profesní kariéra jsou živou ilustrací různých proměn, kterými maďarská společnost a její střední třída prošla ve složitém 20. století. Stať J. Tauchena (*Rudolf Wierer – pohnuté životní osudy a dílo profesora církevního práva Právnické fakulty Masarykovy univerzity*) obsahuje podrobný a kritický rozbor životní a profesní dráhy profesora kanonického práva na Právnické fakultě Masarykovy univerzity Rudolfa Wierera. Na základě analýzy archivních materiálů z několika českých archivů a kritického studia vzpomínek Wiererovy manželky Bohumily přináší zcela nové životopisné informace o jeho osobě.

Jak je již zvykem, jsou do našeho časopisu zařazeny též příspěvky studentů, které se zabývají nejen zajímavými tématy, ale jsou zároveň ukázkou jejich tvůrčí erudice. První z těchto prací je z pera M. Stojana (*Ferdinandovo zřízení zemské? Porovnání českých zemských zřízení z let 1500 a 1549*), který se zaměřuje na porovnání Vladislavského zřízení zemského se Zemským zřízením z roku 1549 a posuzuje jejich vzájemný vztah tak, aby mohl zodpovědět otázku, zda je Zemské zřízení z roku 1549 redakcí díla dřívějšího nebo zde existují rozdíly, které by mohly odůvodnit posun k vnímání této kodifikace jako samostatného nového zákoníku. T. Svoboda (*Historický vývoj presumpce nevinny*) ve své práci podává přehled historického vývoje presumpce nevinny, základní zásady trestního řízení a základního lidského práva, a to od starověku až po její první výslovné zakotvení v právní úpravě na území Československa v 50. letech 20. století. M. Šmejkalová (*Perduellio a sacrilegium v době římské republiky*) se ve svém článku zaměřuje na dva trestné činy – *perduellio* a *sacrilegium* – v době fungování římské republiky, přičemž se pokouší identifikovat jejich vzájemný vztah vedoucí k jejich intenzivnímu propojení v pozdějších obdobích.

Dále v tomto čísle naleznete řadu zpráv z konferencí, které v nedávné době proběhly a recenze knih, které, jak doufáme, Vás zaujmou.

Petra Skřejpková, Kamila Stloukalová

doi: 10.14712/2464689X.2023.1